

Tandheelkunde anno 2019, meer dan manuele vaardigheden

De uitoefening van de tandheelkunde lijkt op het eerste gezicht eenduidig. Kennis en motorische precisie spelen de hoofdrol. Als tandarts en mondzorgkundige houdt u zich dan ook bezig met het indiceren en uitvoeren van diverse vakgebieden, van cariologie tot misschien wel pre-implantologische chirurgie. U volgt nascholingen, wisselt van gedachten met vakgenoten, streeft mondgezondheid na voor iedereen en beweegt zo goed mogelijk mee met de veranderende tijdsgeest. En daar eindigt tegelijkertijd ook de eenduidigheid van het vakgebied.

Want de tandarts is niet meer de enige deskundige op het gebied van mondgezondheid. Er zijn sinds het moment dat de eerste academisch geschoolde tandartsen afstudeerden, verschillende al of niet zelfstandige mondzorgverleners en tandarts-specialisten bijgekomen. De hedendaagse patiënt gaat vaak zelf op zoek naar informatie op het internet en komt al dan niet goed beslagen ten ijs bij u in de behandelkamer.

U bent als algemeen practicus niet zozeer persoonlijk eindverantwoordelijk voor de mondgezondheid van de individuele patiënt. Wel bent u dé zorgverlener die het hele tandheelkundige veld kan en moet overzien ondanks het feit dat u niet meer alle deelbehandelingen zelf regelmatig uitvoert of misschien wel nooit zelf heeft gedaan. Voelt u zich desondanks bekwaam genoeg om inhoudelijk stelling te nemen en een raadgever of spiegel te kunnen zijn voor uw patiënt?

Door verschillende redenen lijken patiënten makkelijker over te stappen dan voorheen. Daardoor kijkt u regelmatig tegen het voltooide werk van andere mondzorgverleners aan. Of misschien verwees u door voor deelgebied A, maar werd de patiënt geënthousiasmeerd om ook meteen maar deelgebied B en C onder handen te laten nemen. Wellicht heeft u net een praktijk overgenomen waarbij u van het klinische werk in de monden van uw nieuwe patiënten schrok maar waarbij u ook niet al te veel consternatie met uitgebreide slechtnieuwsgesprekken of leegloop wil veroorzaken.

LOGICA EN COMMUNICATIE

Naast de manuele vaardigheden lijkt de tandarts steeds meer een beoefenaar van de logica. De leer van het juiste redeneren en dan meer specifiek van het syllogisme. Syllogisme is een deductieve redenering, waarbij een gevolgtrekking en conclusie wordt getrokken vanuit het algemene naar het bijzondere. Welke mogelijkheden heeft de tand-

heelkunde te bieden voor een patiënt? Wat zijn in deze context de karakteristieken van de individuele patiënt, niet alleen wat fysiek betreft, maar ook op sociaal-emotioneel-cultureel, motivationeel en financieel vlak? De beste beslissing nemen voor deze patiënt is niet alleen een kwestie van logisch redeneren, het vraagt ook iets van u als communicatiedeskundige en van uw empathisch en reflectief vermogen.

EMOTIE EN ETHIEK

Tegenover deductie staat inductie, waarbij op grond van enkele bijzondere gevallen een algemene conclusie wordt getrokken. Misschien zullen de keren, dat iets 'mis' is gegaan of de patiënten die zelf iets uit de hand lieten lopen, u het meest bijblijven. U schraapt dan al uw professionele moed en volharding bijeen met als doel de patiënt niet aan zijn lot over te laten. Op die momenten kan het zijn dat u het vak als emotioneel zwaar ervaart. Reflectie kan dan helpen niet in de valkuil van inductie en emoties te lopen.

Niet alleen logica en communicatiewetenschappen spelen een steeds grotere rol bij de uitoefening van ons beroep maar ook gezondheidsethiek. Misschien kunt u zich nog de recente discussie herinneren in het tv-programma 'Kassa' over jongeren die zich laten beïnvloeden door leeftijdsgenoten op sociale media en in voorkomende gevallen gaven tanden laten bewerken voor het plaatsen van porseleinen facings. Joost Roeters van het ACTA sprak hier over het passeren van een belangrijke ethische grens. En dan gaat het niet zozeer over de grenzen die deze jonge 'consumenten' aanhouden, want die zijn in die zin onwetend, maar over die van onze vakgenoten...

De NTVT-kernwaarden "onafhankelijk, onderzoekend en onderscheidend" geven richting bij het goed onderbouwd uitoefenen van het mooie beroep tandarts, in de breedste zin van het woord met al zijn concrete en minder concrete facetten.

Désirée D. Kerkdijk, redacteur

